

TÜRKÇEMİZİ Q KLAVYE DAYATMASINA EZDİRMEMENİN YOLU:

“ F KLAVYE ”

Bilişim alanındaki hızlı gelişmeye paralel olarak farkında olmadan karşı karşıya kaldığımız, başlangıçta dikkat çekmeyen ve ilgili kuruluşlarca üzerinde durulmayan Q klavye sorunu, aslında dilde yaşadığımız yabancılaşmanın bir başka boyutudur.

Dünyada klavyelerle ilgili bir standart bulunmamakta, değişik diller için değişik klavyeler üretilmiş bulunmaktadır. Fransa için üretilen klavye A harfi ile başlar ve soldan altı harfi AZERTY'dir. İngilizce klavyenin birinci sırasında ise soldan ilk altı harf QWERTY'dir. İlk harfi dolayısıyla bu klavye de Q klavye olarak adlandırılır. Türkiye için üretilen klavyede ise ilk sırada FGĞIOD harfleri bulunmaktadır. F harfiyle başladığı için F klavye olarak adlandırılmaktadır.

Q klavyenin tuş dizilimi daktilonun icat edildiği ilk günden beri değişmemiştir. Q klavye aslında İngilizceye de uygun değildir. Çünkü icat edildiği ilk yıllarda daktilolar hızlı yazma nedeniyle sık sık bozulmaktaydı. Makinenin mucidi olan Christopher Latham Sholes, bu probleme çare olarak kullanıcının yazım hızını yavaşlatmak için en çok kullanılan harfleri elin en zor ulaşabileceği yerlere yerleştirmişti. Amaç, daktilo kullananları olabildiğince ağır yazmaya zorlamak, böylece daktilo makinesinin ömrünü uzatmaktı. Bilgisayarlar çıkıp da tuşların hızlı yazma nedeniyle bozulma sorunu ortadan kalktığında da Q klavye yaygınlaştığından bu standart korundu.

Türkiye'de bilgisayar kullanıcılarının büyük bir kesiminin İngiliz dili için 130 yıl önce (on parmak yönteminin bilinmediği çağlarda) hazırlanan ve Türkçedeki binlerce sözcüğün yazılmasına imkân vermeyen Q klavyeyi Türk klavyesi olarak kullanmalarının yanında dünya standardı zannetmeleri affedilir gibi değildir. Bu durum milletçe bilinçsiz bir tüketici olduğumuzun da önemli bir göstergesidir.

Q klavye bilgisayar kullanımının verimini düşürmekte ve gereksiz zaman kaybına sebep olmaktadır. Zamanın ne kadar önemli olduğunun iyi bilindiği günümüzde artık hızlı yazmak için F klavye kullanımına geçilmesi şart ve elzemdir. Hızından dolayı F klavyeyle Türkler, 1956'dan beri yapılan uluslararası daktilografi yarışmalarında rakip tanımamakta ve rekor üzerine rekor kırmaktadır. Türk Millî Takımı, 2012 yılı İnternet Üzerinden Yapılan Dünya İnternet Klavye Şampiyonası'nda da dağıtılan 24 madalyanın 13'ünü alarak takım hâlinde birinci olmuştur. Bugüne kadar yapılan bütün uluslararası yarışmalarda F klavye sayesinde takım hâlinde Türk millî takımı hep birinci olurken sayısız rekorlarla sayısız şampiyonlar çıkarmış ve Türkiye'ye bugüne kadar 36'sı rekor olmak üzere toplam 67 madalya kazandırmıştır. Böylece ülkemize en fazla madalya kazandıran takım, F klavye ile yarışmalara katılan daktilocularımız olmuştur. Çünkü Türk yarışmacılar F klavye sayesinde bilgisayarlarını on parmakla kullanmaktadırlar.

Türkçeye en uygun klavye olan F klavye, uzun çalışmalardan sonra daktilolarda en kolay, en hızlı ve hatasız yazmak amacıyla üretilmiştir. Türkçedeki harflerin kullanılma oranları, ünlü-ünsüz ses ilişkileri, hece ve söz yapısı, parmakların kuvvet, yetenek ve işleklikleri göz önünde bulundurularak üretilen F klavye, Türkçeye en uygun klavyedir. Yaklaşık 30 bin Türkçe kelimenin ölçü alındığı bir değerlendirmede Türkçede en çok kullanılan harfler olan a harfi 26.323, e harfi 16.308, k harfi 13.542, i harfi 13.384, m harfi 92.263, l harfi 10.496, t harfi 9669, r harfi 8698 kez geçmekteydi. Bu oran göz önünde bulundurularak harfler, F klavyede en uygun yerlere yerleştirilmişti. Q klavyede ise Türkçede en çok kullanılan harfler klavyenin en ücra köşelerine dağıtılmış durumdadır. Buna karşılık, Türkçede 30 bin kelimedede sadece 125 defa geçen ve en az

kullanılan harf olan j harfi, Q klavyede en uygun yere konulmuştur. F klavyede bu harfin yerinde Türkçede en fazla kullanılan ünsüz olan k harfi bulunmaktadır.

1930'lu yıllarda, daktilo kullanımı arttıkça yazmayı kolaylaştırmanın yolları aranmaya başlanmıştır. Türk dilinin özelliklerine göre imal edilmemiş, değişik harf dizinleriyle oluşturulmuş yabancı daktilo klavyeleriyle çalışmanın getirdiği sıkıntıları giderme konusunda çalışmalara başlandı. 1946'dan itibaren Türk dilinin özelliklerine uygun, standart bir klavye geliştirilmesi için resmî makamlarla temasa geçen İhsan Sıtkı Yener'in başkanlığında içinde yabancı uzmanların da bulunduğu bir komisyon kuruldu. Türkçede kullanılmakta olan tüm kelimelerin istatistiği çıkarıldıktan sonra parmakların fiziksel güçleri ve hareket özellikleri esas alınarak harf tuşlarının sıralaması yapıldı. Ellerin kullanım yüzdesi de hesaba katılarak yapılan klavyede sol el yaklaşık yüzde 49, sağ el de yüzde 51 oranında kullanılacak şekilde harfler yerleştirildi. Türkçenin fonetik özelliğine uygunluk açısından sesli harfler sol elde toplandı. Bu çalışma, Bakanlıklar Arası Standardizasyon Komitesi tarafından 20 Ekim 1955 tarihinde F klavyeyi Standart Türk Klavyesi olarak onaylamış, daha sonra Türk Standartları Enstitüsü ile Devlet Malzeme Ofisi de bu kararı benimsemiştir. Gümrükler Yasası'na da standartlara uymayan klavyelerin ithalini yasaklayan bir madde eklenmiştir. F klavyenin sadece daktilolar için geçerli olduğu gibi yanlış bir düşünceyle bilgisayar klavyelerine bu kuralların uygulanması ne yazık ki ihmal edilmiştir.

Ülkemizde tüketicinin bilinçsizliği nedeniyle Q klavye kadar yaşama girdi ki artık geriye dönülemez bir yere varıldı. İlk defa klavye ile bilgisayarla karşılaşan insanlar, bilgisayar satın almaya başladıklarında satıcı kendilerine ne veriyse, onu aldı. Kullanıcının bilgisayarı alırken "Türkçe F klavye" istemesi yeterli iken bilgisayar satıcıları, kullanıcıyı "Türkçe Q klavye" diyerek yanılttılar ve yanıltmaktadırlar. Kullanıcılar "Türkçe klavye" sözüne aldanmaktadır. Üretilen veya ithal edilen dizüstü bilgisayarların neredeyse tamamı Q klavyedir. Bilgisayar kullanıcılarının yüzde 60-70'i Q klavyeyle yazmaya alıştılar. Bu nedenle sorun, çözülemez bir aşamaya geldi ve eğer gerekli tedbirler alınmaz ise, biz Türkçe yazmaya en uygun klavyeyi kaybetmek üzereyiz.

Yeni nesil, bilgisayarla tanışırken ilk olarak F klavyeyi tanırsa, okullarda F klavye kullanırlırsa, bilgisayar satıcıları tüketiciye F klavye sunabilirse, F klavye tekrar kazanılabilir. Fatih projesi ile öğrencilere dağıtılacak on beş milyon tablet bilgisayarların F klavyeli olarak dağıtılması ve okullarda bilgisayar eğitiminin F klavye olarak verilmesi önemli bir fırsattır. Bunun yanında Türkiye'de bilgisayar ve benzeri cihazların F klavye olarak piyasaya sunulmasının sağlanması, kamuda F klavye kullanımının mecburi hâle getirilmesi, F klavyenin yaygınlaşmasını sağlayacaktır. Bunu sağlayıcı gayret içerisinde olmak hepimizin görevidir.

Bilgisayara bağımlı olarak yetişen yeni nesli bekleyen önemli bir tehlike de bilgisayar kullanımına bağlı olarak ortaya çıkan sağlık sorunlarıdır. Bilgisayar kullanıcılarında şursuz bilgisayar kullanımından kaynaklanan ortopedik ve göz sağlığı sorunları artmaktadır. Yetkililerin bu konuda acil tedbir alması gerekmektedir. Söz konusu sıkıntılardan belli oranda kurtulmanın yolu, tuşlara bakmadan 10 parmakla bilgisayarı kullanabilme becerisinin gençlere kazandırılmasıdır. Bu da ancak F klavye ile mümkündür. Çünkü F klavyenin dışında Q klavye de dâhil diğer klavyelerle on parmakla yazabilirsiniz ama, harflerin dizilimin yetersizliği sebebiyle, özellikle de Türkçeyi hiçbir klavye ile bakmadan yazamazsınız. F klavye ile on parmakla bakmadan yazanlar ekrana bakmadığı için göz kuruluğu gibi bilgisayar ekranına bakmaktan kaynaklanan sıkıntılar yaşanmayacak dolayısı ile göz korunmuş olacaktır. Yine bakmadan yazanların vücutları serbest kalacağı için, bilgisayar kullanımından kaynaklanan ortopedik problemler de daha az yaşanacaktır.

On parmakla yazmanın bir faydası da beyni geliştirmesidir. Bilindiği gibi beyin iki loptan ibarettir. Normal insanlar sağ ya da sol ellerini kullanırlar. Sağ elini kullananın sol, sol elini kullananın sağ beyin lobu, kullanılmaya bağlı olarak gelişir. Kullanılmayan beyin hücreleri zamanla ölürl. İki elini kullananların beyin hücreleri gelişir. Bu ve buna sebepler F klavyeyi kullanmayı zorunlu kılıyor.

Türkçe ağıısından da Türkiye’de piyasaya sürülen bilgisayar klavyelerinin üzerindeki kelimeler mutlaka Türkçe olmalıdır. Türkçenin dışlandığı ve yok sayıldığı klavyelerde yer alan “CAPS LOCK, SHİFT, CTRL, BACK SPACE, ENTER, ESC, HOME, END, İNS, DEL ve ALT” gibi kelimeler de Türkçeleştirilmelidir. Bu Türkçenin korunması ve itibarı ağıısından önemli bir karar olacaktır. Yeni neslin hayata daha hızlı ve sağlıklı olarak bilgisayardan yararlanması ve Türkçenin geleceği ağıısından böyle bir karar mutlaka alınmalıdır.

Türk harf karakterlerine uygun olarak; bilgisayar, cep telefonu vesaire elektronik cihazlara standart getirilmelidir. Bilgisayar ve Genel Ađ (İnternet) programları ile ađ sayfaları da standarda bağlanmalıdır. Standart dışı ürünlerin ithali, üretimi ve pazarlamasının önüne geçilmelidir. İşletiminde veya çalıştırılmasında alfabetik karakterlerin kullanıldığı; cihaz üzerinde veya içindeki görüntü panellerinde veya cihaz içinde gömülü elektronik belleklerde yer alan tüm elektronik cihazlarda Türk Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanmış ve yürürlükte olan TS ISO/IEC 8859-9 Bilgi Teknolojisi- 8- Bit Tek- Bayt Kodlanmış Grafik Karakter Kümeleri- Bölüm 9:5 Nolu Latin Alfabeti standardının; ithal olunan sistemlerde F klavye sisteminin bulunması için yürürlükte olan TS 2117 Alfanümerik Türk Klavyelerin Temel Düzeni-İki Elle Kullanılan standardının mecburi olması sağlanmalıdır.

Güzel Türkçemizin Q klavye dayatması altında ezilmesini önlemek; dolayısıyla dilimize göre düzenlenmiş F klavyenin yaygınlaştırılmasını sağlamak her Türk vatandaşın kesin ve acil bir sorumluluğudur.